

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštino-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Jugoslovanska svetnica.

Jugoslovani pripadamo narodom, ki so po številu bolj mali. Zato tudi ni čudno, da je število naših svetnikov primeroma majhno. Nismo pa — hvala Bogu — brez njih, ki so izbrani in izvoljeni iz naroda. Zadnji čas se je število tistih, ki jih je Bog izmed ljudstva izvolil in odbral in ki jih je katoliška Cerkev kot svetnike, odnosno kot blažene priznala, pomnožilo. Sveti Oče Pij XI. je namreč 21. decembra 1927 proglasil za blaženo Ozano Kotorško ter dovolil njeno javno in cerkveno češčenje. Prefekti teden so bile v to svrhu velike cerkvene svečanosti v mestu Kotoru, lepem obmorskem mestu naše južne Dalmacije. Od 27. junija je bila devetdnevna na čast blaženih Ozani v cerkvi sv. Marije, kjer počiva njeno telo. Posebno slovesno je bilo trodnevno slavlje 4., 5. in 6. julija v stolni cerkvi v Kotoru, kamor je bila rakev s telesom Blažene iz cerkve sv. Marije prenešena in tri dni izpostavljena. Cerkvenih svečanosti so se udeležili hrvatski škofje z zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem na čelu in zastopnik sv. Očeta nuncij Pellegri-neti iz Beograda. Tudi vlada je bila na teh slavnostih zastopana. Da bi slovenski rojaki nekoliko podrobneje spoznali življenje in delovanje te jugoslovanske svetnice, temu namenu naj služijo naslednje vrste.

Svetnica iz Črne Gore.

Blažena Ozana je bila rojena l. 1493 v vasi Rezeli v Črni Gori, in sicer iz rodu (bratstva) Vujovićev. Krščena je bila na ime Kata. Bila je pravoslavne vere. Njen življenjepisec Bazilij Gradič pravi o njej, da je bila vlahinja, kar pomenja pripadnico pravoslavne vere. V svojih mladih letih je pasla ovce na obronkih silnega Lovčena, črnogorske gore, ki se dviga za Kotorom. Hodila je za svojo čredo ter prepevala resnobne črnogorske pesmice. Bila pa je jako resnobna pastirica — ta mala Katka. Ni ji bilo do zabav, s katerimi se kratkočasijo pastirčki ali pastirice. Najraje je bila sama s svojimi ovčkami in s svojim — Zveličarjem. Kaj rada je mislila na božje Dete in nič bolj ni želela, kakor da bi ga enkrat videla. Kakor pripoveduje povest njenega življenja, je Bog to njeno željo tudi izpolnil.

Ko je črnogorska pastirica Katka dorasla, se je s svojo materjo napotila v mesto Kotor. Tukaj je hotela ostati ter je tudi ostala. Kot služkinja je prišla v bogato hišo plemiča trgovca Aleksandra Bučiča. Kakor domača se je čutila v tej krščanski hiši. Gospa je bila pobožna žena, ki je za Katko skrbela kakor mati. Učila jo je delati, pa tudi moliti. Naučila se je prestiti in vezeti, pa tudi Boga častiti in čednostno živeti. Gospa je tudi skrbela za njeno izobrazbo ter ji oskrbela pouk, kakršnega v rojstni hiši nikdar ne bi bila deležna. Dobro poučena v naukih svetne vere, je pristopila katoliški Cerkvi ter prejela prvo sveto obhajilo.

Od tega presrečnega dne je Katki cerkev postala druga domača hiša. Tukaj najraje prebiva v molitvi in tihem, notranjem razgovoru z Bogom. Dobro vedoč, da je vera brez dobrih del mrtva, obiskuje bolnike in siromake ter jim deli darove, kolikor more. Od ust si je odtrgala, da je delila hrano z ubožci in bolniki. Bila je stara 20 let, ko jo pridiga na veliki petek tako presune, da ne more svojih misli več odvrniti od premišljevanja Gospodovega trpljenja. Umakne se v skromno celico pri stari cerkvi sv. Jerneja, da se poglobi v češčenje križa in Križanega. Ko njena mati dozna za to, pride v Kotor ter ji prigovarja, naj se vrne v rojstno vas ter se omoži, kakor je navada ter so storile vse njene sovrstnice. »Mati, pozdravi mi rodne kraje,« zašepče Katka pri pristrčnem slovesu materi ter ostane v celici. V 23 letu življenja se poslovil od sveta ter vstopi v samostan sester dominikank, kjer dobi redovno ime Ozana (Hozana).

Petdeset let je živela v samostanu strogo spokorno življenje ter je umrla 27. aprila 1565. Leto dni po njeni smrti je zgoraj imenovani Bazilij Gradič, učen duhovnik iz reda sv. Benedikta, hrvatski in latinski pisatelj, ki je umrl kot škof leta 1585, prav mično in pristrčno opisal v hrvatskem jeziku njeno življenje. Hči junaškega naroda črnogorskega je bila nedosežna junačinja pokore. Mesa ni nikdar jedla, v adventu in postu je živela samo ob kruhu in vodi. Prepasana je bila okoli telesa z železnim spakornim pasom. Premišljuje Gospodovo trpljenje, se

je do krvi bičala. Počivala je na petih stopnicah v spomin peterih ran Kristusovih ter imela pod glavo lesen zglavnik. Vsako noč je malo pred polnočjo vstala h goreči molitvi. S svojo junaško pokoro in deviško čistostjo je družila veliko ponižnost, s katero je sebe smatrala kot veliko grešnico. bežeč od tistih, ki so jo proslavljali kot sveto in blaženo.

Nesirchnjeno telo.

Četrti dan po svoji smrti je bila Ozana pokopana v skupni grobnici sester v cerkvi sv. Pavla. Nekaj mesecev nato je umrla druga redovnica, ki naj bi bila tudi položena v to grobnico. Ko so odprli grob, so videli, da je bilo Ozanino telo nedotaknjeno ter širilo prijeten vonj. Dvignili so jo iz groba, položili v novo leseno rakev, katero so postavili na desni strani oltarja. Leta 1589 so jo položili v veliko lepšo rakev, ki so jo namestili v stranski kašeli cerkve sv. Pavla. Redovnice so skrbete za to, da je pred njenim grobom noč in dan gorela luč. Ljudje iz mesta in okolice so prihajali, da počastijo svojo sveto rojakinjo ter se priporočijo njeni priprošnji. Leta 1619 je bil v Kotoru potres, vsled česar so redovnice bežale v Dubrovnik ter vzle s seboj rakev s telesom Ozaninim. Ko so se vrnile v Kotor, so Ozanino telo zopet vzele s seboj. Leta 1676 je bila Ozanina rakev slovesno prenešena pod novi mramornati oltar cerkve sv. Pavla. Ko je francoski general Marmont ukinil skoro vse samostane, je ta usoda tudi zadela kotorske dominikanke. Radi tega so bili po posredovanju kotorskega škofa ostanki Blažene leta 1807 prenešeni v cerkev sv. Marije. Ker je bil kraj, kamor je bila rakev postavljena precej vlažen, je obleka splenila in razpadla, Ozanino telo pa je ostalo nedotaknjeno. Spremenili so obleko ter telo položili v novo rakev, katero so leta 1815 postavili na ploščo pobožnega oltarja.

Dne 24. junija 1930 je bil v tej cerkvi izvršen ganljiv obred. Telo Blažene je bilo preloženo v novo krasno rakev iz posrebrene medi. Pri tej priliki je bila navzoča posebna komisija s škofom na čelu. V tej komisiji so bili poleg kanonikov in drugih duhovnikov tudi župan mesta Kotora, admiral mornarice v Boki Kotorški, člani odbora za proslavo Blažene in trije zdravniki. Ti zdravniki so ugotovili, ko se je stara rakev odprla, da je celo

telo blažene Ozane popolnoma nedotaknjeno. Roke so tako dobro ohranjene, da izgledajo, kakor da bi bile modelirane iz rumenega voska. Kostni so še prevlečene s kožo, pod katero je še dovolj mišičjega tkiva. Del čela, nos, lice in podbradek so pokriti s kožo. V ustni duplini se je jasno videl osušeni jezik. Ko je bil prenos izvršen in nova rakev zaprta in zapečaten, so vsi člani komisije podpisali zapisnik. Ko se je vse to vršilo, je veliko število ljudi iz mesta bilo v cerkvi navzočih. Še več pa jih je zunaj čakalo. Med njimi je bila tudi neka mlada žena iz Črne Gore z detetom, ki je iskreno prosila: »Pustite me k Svetnici, da mi dete blagosloví!«

Pomen blažene Ozane.

Slavni francoski škof in pisatelj Bossuet je rekel: »Narodi tako dolgo trajajo, kakor dolgo so izvoljeni, ki so vredni, da se izberejo iz množice.« — Zakaj je bila Ozana izbrana iz množice jugoslovanskega naroda? V času, ko je Ozana bila rojena, je bilo med razumnostvom po Evropi, zlasti po mestih razširjeno pogansko mišljenje. Izobraženci so kaj radi čitali spise starih poganskih grških in rimskih pisateljev. Niso jih čitali samo radi lepe oblike, marveč tudi radi vsebine. To, kar so stari poganski pesniki in pisatelji opevali, jim je šlo do srca. Privzeli so si poganski način življenja, kakor da bi ne bili kristjani. Nečistost in sebičnost sta bili v Evropi razširjeni kakor kuga. Tako so bila pripravljena tla, v katera je na Nemškem začel Martin Luther sejati svojo krivo vero. Učil je, da vera sama zveličuje,

da dobra dela niso potrebna, da človek ni zmožen dobrih del, marveč da je vse, kar on stori, samo greh. V tistem času, ko je Luther širil ta nauk, je mlada Jugoslovanka, nekdanja pastirica s črnogorskega Lovčena, kot dominikanka v samostanu v Kotoru s svojim strogim spokornim življenjem dokazala, da je človek s pomočjo božje milosti sposoben za dobra dela. Ko je protestantizem na Nemškem oznanjal svobodo greha in nezmožnost človekovo za dobra dela, je mlada Jugoslovanka v Kotoru do krvi bičala svoje telo ter se s kamnom udarjala v prsi, da se je mogla potopiti v globine Kristusovega trpljenja. S svojimi junaškimi deli pokore je sijajno dokazala možnost in potrebo dobrih del.

Pomen blažene Ozane pa je še tudi na drugem področju, in sicer na področju zbližanja krščanskih cerkva. — Ozana je po rodu Jugoslovanka — Srbinja, bila je pravoslavne vere, pridružila se katoliški Cerkvi, v kateri je od Kristusovega zastopnika na zemlji proglašena za blaženo. Tako tvori vez med grško-pravoslavno in rimsko-katoliško Cerkvijo. Mi katoliški Jugoslavlani smo od božje previdnosti poklicani, da pomagamo celiti tisto rano, ki jo je Cerkvi Kristusovi vsekali cerkveni razkol. To moremo storiti z molitvijo in s krščanskim kulturnim delovanjem kakor nas k temu navaja prelepa cirilmetodijska ideja. Ozanina priprošnja v nebesih bo spremljala to naše delo. Veliko, plemenito stremljenje za zbližanje vzhodne in zapadne Cerkve je dobilo novo zavetnico v nebesih. V tem je velik pomen te jugoslovanske svetnice.

IZ NEDELJO

Organizacija in posledice luteranstva.

Poglavarji Luthrove cerkve.

Nauk Luthra in njegovih tovarišev v besedi in spisih je pač prevrgel prejšnji cerkveni red, nikakor pa ni bil zmožen, da bi bil ustvaril mesto starega nekaj novega ter boljšega. Luther je tajil odločno, da bi bil Kristus ustanovitelj sploh kake cerkvene oblasti, radi tega mu je bil na potu vsak cerkveni red. Celo načelo občine, po katerem bi se naj razvijale posamezne cerkvene občine ter volile voditelje, se ni izkazalo kot zadostno. Pojavila se je brezglavost na cerkveno-verskem polju. Posledica tega je bila, da je grozil Luthrov nastop z uničenjem krščanskih resnic in zadnjih sledi krščanskega življenja. In vso to zmedo je gledal Luther brez moči in s preplašenostjo. Luther je bil premagan od dejanskih razmer ter žalostnih izkušenj, radi tega se je zatekel pod plašč posvetne oblasti. Posvetna oblast bi naj upeljala Luthrovo vero kot državno. V dosego tega cilja je oznanjal Luther in tovariši nauke o nalogah posvetne oblasti in o njenem razmerju do podložnikov. Ta načela so bila popolnoma tuja dosedajnim cerkvenim in so dgovarjala edino še staropoganskim časom. Luterani so zabijali neomejeno moč ter oblast posvetne oblasti nad podložniki in poslušnost celotnega cerkvenega reda posvetnjakom, da, pravica in dolžnost posvetne oblasti je vodstvo cerkvenih poslov. Knezi so postali po teh načelih oskrbniki cerkvenega premoženja ter posesti in tudi voditelji cerkvenih občin. Verski nauk in njegovo oznanjevanje je prišlo pod nadzorstvo posvetne oblasti in postalo odvisno od njene dobre volje. Na ta način je bila ustvarjena posvetna škofovska oblast deželnih knezov in glavno načelo protestantizma: Čegar dežela, tega tudi vera!

S tem je sicer otel Luther svoj nauk skorajšnje propasti, a je izročil vajeti novega gibanja v roke knezom ter njihovim pravnih zastopnikov in je igral od leta 1525 le postransko ulogo. — Gromel je proti rimskemu trinoštvu in sam je ustvaril toliko tiranskih papežev, kolikor je bilo v Nemčiji deželnih knezov. Do kmetskih puntov se ni izrekel nobeden od vladarjev za Luthrov nauk. Ko pa je bilo potlačeno ter uničeno nižje plemstvo in kmetje, je vzrasla moč knezov, podložniki so postali brezpravna raja. Izgled ter upanje na porast moči in na posest bogatega cerkvenega premoženja je potisnilo pod Luthrov klobuk od leta 1524 naprej veliko knezov, mestnih magistratov in državnih mest.

Ti knezi so uvedli v letih 1525-9 s silo versko novotarijo v njim podložnih pokrajinah, porušili so samostane, upeljali novo službo božjo in na mesta

POLITIKA

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Madžarskem so se pojavili nevarni kmečki revolucionarni nemiri, ker preživlja madjarsko poljedelsko prebivalstvo težko krizo. — Gibanje kmetskih delavcev in bajtarjev izrabljajo za monarhistično agitacijo, češ, da more obvarovati le kralj deželo agrarnega komunizma.

Italija proti Zvezi evropskih držav po načrtu francoskega zunanega ministra Brianda. Francozi so skrajno nezadovoljni, ker izjavlja Mussolini, da politične, gospodarske in socialne razlike in narodnostne zahteve narodov v Evropi onemogočujejo evropsko zvezo. Po italjanskem mnenju bi bil prvi pogoj za evropsko zvezo sprememba obstoječih mirovnih pogodb. Briand je izjavil francoskim časnikarjem, da francosko-italjanskih pogajanj za odstranitev nasprotstev med tema državama ne zavlačuje Francija, ampak so jih zavlekli trije Mussolinijevi majski govori z ostrimi izjavami.

Forenje prosto francoske zasedbe. Dne 1. julija je izpraznila Francija Forenje po 12 letih zasedbe. S tem dnem je bila pravzaprav končana svetovna vojna, ki je trajala 16 let: od 28. juni-

ja 1914, ko je bil ustreljen v Sarajevu nadvojvoda Ferdinand, do 30. junija 1930, ko so zapustile francoske čete nemško ozemlje. Ako bi izpraznila Francoska še Posarje, potem bi bila odstranjena zadnja sporna točka med Nemci in Francozi.

Diktator Rusije zmagevalec. Malokdo je pričakoval, da bo odnesel diktator Rusije Stalin iz kongresa komunistične stranke popolno zmago. Proti pričakovanju se je na kongresu vdala desničarska opozicija in obljubila strankarsko pokorščino. Od voditeljev opozicije ostane samo še Buharin, ki se ni udeležil kongresa radi bolehnosti. Po poročilih angleškega časopisja je sklenila po kongresu sovjetska vlada ukinitve protiverske politike in sicer: cerkev ne bo več zapirala. Proglasila bo versko prostost in bo nehal podpirati brezbožnike. Duhovščina vseh veroizpovedi bo prejemale nakazila za kruh kakor ostalo prebivalstvo. Poleg kmečkega odpora so vplivala na Stalina protestna zborovanja katolikov po inozemstvu, da se je zbal in ubral čisto novo pot glede verskega vprašanja.

Sanatorij v Mariboru. Gosposka 49, telefon 2358. — Najmodernejši urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparati (višinsko solnce, diaternija, tenizator). Lastnik: Primarij dr. Čerinič Mirko, specialist za kirurgijo.